

בית הספר לחברה וממשל

קורס משולב התנסות : דיור ציבורי בישראל		שם הקורס בעברית	
A field course: Public housing in Israel		שם הקורס באנגלית	
	תואר ראשון	תשפ"א	
		סמסטר א+ב	
שעת קבלה בתיאום מראש	מייל shlomit33@gmail.com		שם המרצה ד"ר שלומית בנימין

פרטי הקורס

<p>מהו דיור ציבורי ומה תפקידו? האם דיור ציבורי הוא טובין ציבוריים המגיע לכולם או רק לשכבות החלשות ביותר בחברה? האם הוא בבחינת סוג של צדקה לחלשים ולעניים בחברה או שהוא חלק מפתרון כולל לסוגיות הקשורות בצדק חברתי וצדק חלוקתי? התשובות לשאלות אלו אינן פשוטות ואינן חד משמעיות הן מתפרשות על פני מרחבים אדמיניסטרטיביים של מדיניות חברתית וציבורית שהם גם מרחבים אפיסטמיים המבקשים להגדיר את האופנים בהם חושבים על דיור והזכות לדיור. בקורס זה נבקש להרחיב את היריעה בסוגיות אלו ולהאיר סוגיות חברתיות ופוליטיות הקשורות במדיניות הדיור בישראל ובאופן ספציפי במדיניות הדיור הציבורי בישראל.</p>	תקציר בעברית
<p>להקנות לסטודנטים ידע תיאורטי ומעשי וכלי חשיבה בתפיסות רחבות העוסקות בדיור ציבורי ולעמוד על האופן שבו תפיסות אלו באות לידי ביטוי (או לא) במדיניות הדיור בישראל במבט היסטורי ועכשווי. תוצרי הקורס נועדו להקנות לסטודנטים כלים לניתוח מדיניות הדיור הציבורי הנהוגה בישראל ותוצריה תוך התמקדות בהיבטים הקשורים באי שוויון והדרה ביחס לקבוצות מוחלשות בישראל, וכלים מעשיים לפעילות אקטיביסטית החותרת לשינוי והתמודדות עם הבעיה החברתית של העדר ביטחון דיורי בישראל.</p>	מטרות הקורס
<p>הקורס יכלול מוקד אקדמי תיאורטי ומוקד מעשי במסגרתם נבקש להתחקות ולנתח את השינויים שחלו במדיניות העוסקת בדיור ציבורי בישראל לאורך השנים. בנוסף נבקש לבחון מדיניות זו ותוצאותיה "בשטח" מנקודת המבט של נפגעי ונפגעות דיור הסובלים מהדרה דיורית ומבקשים לפעול לשינוי מצבם.</p> <p>המוקד התיאורטי של הקורס יתמקד בשלושה היבטים מרכזיים: הראשון יתייחס להיסטוריה של הדיור הציבורי באירופה ובארצות הברית ויאפיין מגמות מרכזיות בהתפתחות מדיניות הדיור הציבורי מראשית המאה הקודמת ועד עתה. השני יתייחס לדיור ציבורי בישראל ויתמקד בהיסטוריה של הדיור הציבורי מקום המדינה, תמונת מצב עכשווית של הדיור הציבורי ובמדיניות הציבורית תוך התייחסות להיבטים משפטיים ומגדריים של התופעה. השלישי יתייחס לשאלות הנוגעות למחאה ושינוי חברתי במבט היסטורי ועכשווי תוך התמקדות בשני ניסיונות לשינוי חברתי: פעילות הקשת הדמוקרטית המזרחית וחקיקת חוק הדיור הציבורי בסוף שנות התשעים, והקמת ההתארגנות של צוות המאבק על הדיור הציבורי לאחר המחאה החברתית בשנת 2011.</p>	תיאור הקורס

<p>המוקד המעשי של הקורס יתמקד בפעילות חברתית פוליטית של הסטודנטים במסגרת הארגון של "צוות המאבק על הדיור הציבורי" שהוקם בשנת 2011 ופועל למען שיקום הדיור הציבורי והשמירה על זכויות חסרי הדיור. בארגון פועלים יחד נפגעים/ות הדיור הציבורי ופעילים ופעילות מסייעים.</p> <p>במהלך העבודה המעשית הסטודנטים ייקחו חלק בליווי פעילות הארגון ויתנסו בעשייה חברתית פוליטית הקשורה בשינוי חברתי ואקטיביסטי בנושאים הקשורים באי שוויון בדיור. ההכשרה המעשית תאפשר לסטודנטים לייצר דיאלוג בין המחקר האקדמי לבין פעילותם של משרדים ממשלתיים, ארגונים וולנטריים וקבוצות שונות של נפגעי דיור במטרה לפעול במשותף להתמודדות עם הבעיה החברתית של העדר ביטחון דיורי בישראל.</p>	
<p>הקורס יתקיים במתכונת שנתית. חלקו הראשון שיתקיים בסמסטר א' יספק את התשתית התיאורטית, ובסיומו הסטודנטים יחלו לקחת חלק פעיל בפעילות הקשורה בדיור ציבורי. הלמידה המעשית תתקיים בעיקרה בסמסטר ב' ותכלול פעילות התנדבותית ומפגשי הנחייה אישית שיתקיימו במהלך הסימסטר.</p>	<p>שיטת ההוראה</p>
<p>1. התחייבות מראש להתנדבות בחלק המעשי של הקורס (סטודנט שיעדר יותר מ-3 פעמים, תופסק השתתפותו בקורס).</p> <p>2. כתיבת עבודה מסכמת המשלבת בין ההיבטים התיאורטיים לבין ההיבטים המעשיים העולים מהתנסותם של הסטודנטים בשטח. בכפוף למסגרת העבודה שתקבע ניתן יהיה להגיש את העבודה גם בזוגות.</p> <p>הציון הסופי בקורס יהיה שקלול של הערכת המחויבות לעבודה בשטח (25%) וציון העבודה המסכמת (75%)</p>	<p>דרישות הקורס והרכב הציון</p>
<p>נוכחות חובה בחלק התיאורטי ובחלק המעשי כאחד</p>	<p>נוכחות</p>

רשימת קריאה ומקורות נוספים חובה:

Bloom, N. (2008). *Public Housing That Worked: New York in the Twentieth Century*. Pennsylvania: University of Pennsylvania Press.

Bratt, Rachel, Michael Stone, and Chester Hartman, eds. 2006. *A Right to Housing: Foundation for a New Social Agenda*. Philadelphia, PA: Temple University Press.

http://www.temple.edu/tempress/chapters_1100/1301_ch1.pdf

Hoffman, A. (2016). *To Preserve Affordable Housing in the United States: A Policy History*. The Harvard Joint Center for Housing Studies advances understanding of housing issues and informs policy through research, education, and public outreach.

http://www.jchs.harvard.edu/sites/jchs.harvard.edu/files/von_hoffman_to_preserve_affordable_housing_april16.pdf

Khazzoom, A. (2005). 'Did the Israeli state engineer segregation? On the placement of Jewish immigrants in development towns in the 1950s'. *Social Forces* 84(1). pp. 115.

Polak, Martin. *Historical Development of Social Housing*.

http://www.stuba.sk/new/docs/stu/ustavy/ustav_manazmentu/NAB2006_2/05Polak.pdf

Scanlon, Kathleen, Fernández Arrigoitia, Melissa and Whitehead, Christine M E (2015). "Social housing in Europe". *European Policy Analysis* (17). pp. 1-12.

http://eprints.lse.ac.uk/62938/1/Fernandez_Social%20housing%20in%20Europe_2015.pdf.

Schneider, A., Ingram, H. (1993). "Social Construction of Target Populations: Implications for Politics and Policy", *The American Political Science Review*, Vol. 87, No.2, Pp. 334-347.

Tzfadia, E. (2006) 'Public Housing as Control: Spatial Policy of Settling Immigrants in Israeli Development Towns.' *Housing Studies* Volume 21 pp. 523

בנימין, שלומית (2014). "אזרחות מודרת: המקרה של 'חסרות הבית' הסמויות". **ביטחון סוציאלי** 94, עמ' 19-43.

ברנשטיין, ד. וסבירסקי, ש. (1980). "מי עבד במה, עבור מי, ותמורת מה? הפיתוח הכלכלי של ישראל והתהוות חלוקת העבודה העדתית". **מחברות למחקר ולביקורת**.

דרי, ד. (1992). **מחאה פוליטיקה וחידוש מדיניות: המאבק לדור**. ירושלים: מכון ירושלים לחקר ישראל.

התמורות בדור הציבורי" דוח מטעם מרכז המידע והמחקר של הכנסת, דצמבר 2011:

<http://www.knesset.gov.il/mmm/data/pdf/m02936.pdf>

ורצברג א. (2007), הפרטת השיכון הציבורי: שינוי או המשכיות במדיניות הדור, אבירם א., גל ג'. וקטן י. (עורכים) **עיצוב מדיניות חברתית בישראל: מגמות וסוגיות**, מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית בישראל.

נטע, ז. ורודניצקי ע. (2014). "דירת הרש" - הדייר הממשיך מול זכאי הדור הציבורי, **ביטחון סוציאלי** 94 עמ' 99-134 (2014).

סבירסקי, ש. והופמן-דישון, י. (2017). "האופציה הציבורית בדור: דיור ציבורי אוניברסלי כמענה למשבר הדיור בישראל". **מרכז אדווה**.

<https://adva.org/wp-content/uploads/2017/11/HousingPublicOption-2.pdf>

סימונט מ. (2014). "הדיור הציבורי – פרק מספך: ריאיון עם שלמה וזאנה ודדה בניסטי", **ביטחון סוציאלי** 94, עמ' 207-212.

צברי, ד. (2014). "מפת הדרכים של הדיור הציבורי", **ביטחון סוציאלי** 94, עמ' 135-148.

קלוש ר. ולו יון י. (2000). "הבית הלאומי והבית האישי: תפקיד השיכון הציבורי בעיצוב המרחב". **תיאוריה וביקורת** 16, 153.

• יתכנו שינויים ברשימת המאמרים.

